

PATVIRTINTA
Ekonomikos ir finansų valdymo fakulteto
tarybos 2005m. gruodžio 8d.
nutarimu Nr. 1EFV-5

TARNYBINĖ VEIKLA IR ŽMOGAUS TEISĖS (MVK 2007)

PROGRAMA

I. ĮVADAS

Tarnybinės veiklos ir žmogaus teisių studijų programa parengta siejant ją su Lietuvos konstitucine teise, Tarptautine teise, Europos Sąjungos teise, Administracine teise, Civiline teise ir Baudžiamąja teise. Tai laisvai pasirenkamas studijų dalykas, dėstomas Teisės ir muitinės veiklos programos bakalauro I kurso 1 semestre (80 val.: viena savaitinė paskaita kas savaitę ir vienas seminaras kas savaitę) Jo apimtis – 2 kreditai (3 ECTS kreditai). Be to, ši tema aktuali visiems valstybės tarnybų pareigūnams, todėl kursas, kaip laisvai pasirenkamas dalykas, gali būti siūlomas Teisės ir policijos veiklos bei ir kitų Universiteto studijų programų studentams.

Kurso tikslas – supažindinti studentus su viena pagrindinių Lietuvos valstybinio valdymo funkcijų – užtikrinti žmogaus ir pilietines teises bei laisves visiems piliečiams, mokėti apginti savo veiksmų teisėtumą, sprendžiant kasdienes su tarnyba susijusias problemas, ugdyti gebėjimus analizuoti ir remtis savo tarnybinėje veikloje Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija bei kitų žmogaus teisių tarptautinėmis sutartimis, dokumentais.

Uždaviniai: atsižvelgiant į krašto statutinių tarnybų pareigūnų poreikius, analizuoti atitinkamus tarptautinius ir Lietuvos teisės aktus, ugdyti gebėjimus spręsti žmogaus teisių klausimus remiantis socialinių normų visuma, puoselėti socialiai orientuotą viešųjų santykių administravimą, ginti asmens ir socialines vertybes pasitelkiant pačios bendruomenės pajėgas.

Šis studijų dalykas gali būti dėstomas lietuvių kalba.

Visi šioje programoje nurodyti klausimai turi būti įtraukiami į visų studijų formų (paskaitų, seminarų, pratybų, savarankiškų studijų) planus. Visi programoje nurodyti klausimai turi būti išdėstyti individualiuose paskaitų, seminarų teminiuose kalendoriniuose planuose ir paskaitas skaitančių bei seminarus vedančių dėstytojų parengtose studentų savarankiško darbo užduotyse.

Dieninių ir vakarinių studijų studento žinios vertinamos pagal suminio (kaupiamojo) vertinimo sistemą.

TEMINIS PLANAS

1. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir žmogaus teisių sistema.

Europos žmogaus teisių konvencija – tarptautinė sutartis, garantuojanti visų valstybių, priklausančių Europos Tarybai, pagarbą pagrindinėms žmogaus teisėms. Konvencija apibrėžia bendrą “apsaugos minimumą”, kurį valstybėms leidžiama peržengti savo nuožiūra, vadovaujantis savo teisės normomis. Teiginio, kad teisingumą lemia “bendras žmogaus teisių supratimas ir jų laikymasis”, konkrečios valstybės įstaigos ir jos pareigūnų atžvilgiu samprata.

Žmogaus pagrindinių poreikių sistema ir valstybės statutinės tarnybos vaidmuo juos įgyvendinant. Europos žmogaus teisių konvencijos praktinis taikymas.

2. Europos žmogaus teisių konvencija ir Lietuvos valstybės tarnybų teisių bei pareigų suderinamumas.

Žmogaus teisių lygiai ir jų įtvirtinimas Lietuvos teisės aktuose. Europos žmogaus teisių konvencijos ir Lietuvos konstitucijos suderinamumas. Statutinės tarnybos (policijos, muitinės ir pan.) veiklą tiesiogiai reglamentuojantys teisės aktai ir jų sudaromos prielaidos saugoti žmogaus teises. Šiuolaikinių valstybės institucijų (muitinės, policijos ir kt.) ir jų pareigūnų veiklos ypatumai įgyvendinant žmogaus teises bei pagrindines laisves.

3. Bendrųjų Europos Bendrijos teisės principų reikšmė apibrėžiant valstybės institucijų ir jų pareigūnų diskreciją.

Europos Sąjungos teisės principų reikšmė įgyvendinant šalies žmogaus teises ir pagrindines laisves. Europos Sąjungos pagrindiniai teisės principai (pvz., nediskriminacijos, teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, proporcingumo, gero administravimo) samprata, jų taikymas atliekant tarnybines pareigas. Specialiųjų įstatymų (pvz., reglamentuojančių muitinės, policijos pareigūnų veiklą) analizė Europos Sąjungos teisės principų realizavimo požiūriu.

4. Administravimą atliekančių institucijų sistema kaip žmogaus teisių apsaugos prielaida.

Teisinės sistemos paskirtis - kuo efektyviau saugoti žmogų, ginti jo teises. Veiksnių įvairovė saugant žmogaus teises: užsienio šalių patirties, teisės tradicijų prigimties, teisės reguliavimo principų, viešojo administravimo raidos tendencijų suvokimas, gebėjimai modeliuoti turimas funkcijas bei jų realizavimo mechanizmą.

Statutinių valstybės tarnybų veiklos aplinka. Jos teigiamas, neigiamas poveikis įstaigoms, įgyvendinant Europos žmogaus teisių konvencijos, šalies Konstitucijos deklaruojamas žmogaus teises, plėtojant pilietinės visuomenės bendrabūvio tradicijas.

5. Specialieji institucijos, konkrečios pareigybės žmogaus teisių apsaugos klausimai, kylantys iš turimos kompetencijos.

Praktinių situacijų analizė. Nusikaltimų, teisės pažeidimų prevencija ir žmogaus teisės. Savarankiškų gebėjimų rasti situacijų vertinimo kriterijus ugdymas.

SUDERINTA

Mykolo Romerio universiteto
Ekonomikos ir finansų valdymo fakulteto
Muitinės veiklos katedros 2005 m. gruodžio 1 d.
susirinkimo protokolu Nr. 1MVK-6

Literatūra

1. Berger V. Europos žmogaus teisių teismo jurisprudencija. –V.: Pradai, 1997.
2. Katuoka S. Policija ir žmogaus teisės. –V.: Europos Tarybos informacijos ir dokumentacijos centras, 1998.
3. Katuoka S. Tarptautinės sutartys ir dokumentai pilietinės visuomenės klausimais. –V.: LTA, 2000.
4. Kerutis K. Kvalifikavimas tarptautinėje teisėje // Teisinės minties šventė – 2002. –V.: LTU, 2002, p. 205-211.
5. Laurinavičius A. Žmogaus teisės ir policijos veikla. –V.: LTU, 2002.
6. Pumputis A. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir jos įgyvendinimo mechanizmas. –V.: LTA, 2000.
7. Usher J. A. Bendrieji Europos Bendrijos teisės principai. –V.: Naujoji rosma, 2001.
8. Vtkauskaitė D. Dublino konvencijos įgyvendinimo problemos // Teisinės minties šventė – 2002. –V.: LTU, 2002, p. 222-226.
9. Žukas T. Bendrųjų teisės principų funkcijos tarptautinėje teisėje // Teisinės minties šventė – 2002. –V.: LTU, 2002, p. 194-197.
10. Lietuvos Respublikos Muitinės pareigūnų etikos kodeksas, Vilnius, 2003.
11. Jočienė D. Europos žmogaus teisių konvencijos taikymas, Vilnius, 2001.